

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2015)0176

Euroopa Ülemkogu erakorraline kohtumine (23. aprill 2015) - Hiljutised traagilised sündmused Vahemerel ning ELi rände- ja varjupaigapoliitika

Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2015. aasta resolutsioon Vahemerel hiljuti asetleidnud traagiliste sündmuste ning ELi rände- ja varjupaigapoliitika kohta (2015/2660(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse 1951. aasta Genfi konventsiooni ja selle lisaprotokollid,
- võttes arvesse oma 23. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni rändevoogude kohta Vahemerel, pidades eelkõige silmas traagilisi sündmusi Lampedusa lähedal¹,
- võttes arvesse komisjoni talituste 22. mai 2014. aasta töödokumenti Vahemere rakkerühma tegevust käsitleva teatise rakendamise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendis 25. novembril 2014. aastal peetud arutelu, milles käsitleti olukorda Vahemerel ja ELi tervikliku rändekäsituse vajalikkust,
- võttes arvesse oma 17. detsembri 2014. aasta resolutsiooni olukorra kohta Vahemerel ja ELi tervikliku rändekäsituse vajalikkuse kohta²,
- võttes arvesse ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti (UNHCR) Vahemere keskosa algatust ja UNHCRi ettepanekuid varjupaigataotlejate, pagulaste ja migrantide praeguse ja edaspidise saabumise lahendamiseks Euroopas,
- võttes arvesse 20. aprillil 2015. aastal toimunud välisasjade ja siseküsimuste nõukogu ühisistungil heaks kiidetud kümnest meetmest koosnevat rändeteemalist tegevuskava,
- võttes arvesse 22. aprillil 2015. aastal toimunud Vahemere pagulaskriisi teemalise

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0448.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2014)0105.

Euroopa Ülemkogu erakorralise kohtumise järeldusi,

- võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni (IOM) andmetel on alates käesoleva aasta algusest Vahemerel hukkunud üle 1500 inimese;
- B. arvestades, et IOMi andmetel on alates 1. jaanuarist 2015. aastal jõudnud Itaalia rannikule hinnanguliselt 23 918 migranti; arvestades, et Kreeka ametivõimude andmetel päästis Kreeka rannavalve 2015. aasta esimeses kvartalis Egeuse merel 10 445 migranti;
- C. arvestades, et Itaalia merejõud, Itaalia rannikuvalve, Itaalia merevägi ja mitu kaubalaeva viisid Vahemerel hätta sattunud migrantide päästmiseks väsimatult läbi operatsioone ning päästsid kuue päeva jooksul alates reedest, 10. aprillist kuni neljapäeva, 16. aprillini 2015 ligikaudu 10 000 migranti;
- D. arvestades, et viimasel Vahemerel toimunud vaid otsingule ja päästmisele pühendatud operatsioonil Mare Nostrum päästeti 364 päeva jooksul 150 810 migranti; arvestades, et esialgsed hinnangud ei näita praegu Vahemerd ületavate migrantide arvu vähenemist;
- E. arvestades, et suurem osa inimesi püüavad Vahemerd ületada sellepärast, et nad põgenevad Süürias, Iraagis, Eritreas, Somaalias ja Liibüas toimuvate konfliktide või tagakiusamise eest; arvestades, et kuni 700 migranti on teadmata kadunud ja kardetakse, et nad on uppunud pärast seda, kui nendega üle koormatud puidust kalalaev Liibüa lähedal ümber läks, kui Portugali kaubalaev oli neile 8. aprilli 2015. aasta hilisõhtul appi tulemas; arvestades, et teadete kohaselt andis üks ellujäänutest Itaalia ametivõimudele teada, et pardal võis olla kuni 950 inimest; arvestades, et käesoleva kuu alguses toimus sarnane tragöödia, mille kohta teatati, et merel kaotas elu umbes 400 migranti, kui ümber läks puidust kalalaev ligikaudu 550 inimesega pardal;
- F. arvestades, et Frontexi koordineeritav ühisoperatsioon Triton käivitati täies mahus 1. novembril 2014 ja selle esialgne eelarve oli vaid 2,9 miljonit eurot kuus, võrreldes Mare Nostrumi üle 9 miljoni euro suuruse kuueelarvega; arvestades, et alates ühisoperatsiooni Triton käivitamisest 2014. aasta novembris on Vahemere keskosa marsruudil päästetud rohkem kui 24 000 ebaseaduslikku migranti, sealhulgas ligi 7860 neist Frontexi kaasrahastatavate ressursside osalusel;
- G. arvestades, et inimeste ebaseaduslikult üle piiri toimetajad ja inimkaubitsejad kasutavad ebaseaduslikku rännet ära ja seavad oma rahalise kasu eesmärgil ohtu migrantide elu, vastutavad tuhandete surmajuhtumite eest ning kujutavad endast ELile ja liikmesriikidele tõsist probleemi; arvestades, et inimkaubitsejad teenivad oma kriminaalse tegevusega hinnanguliselt 20 miljardit eurot kasumit aastas; arvestades, et Europoli andmetel on organiseeritud kuritegelikud rühmitused, kes korraldavad ebaseaduslike migrantide transporti üle Vahemere, otseselt seotud inimkaubanduse, uimastite, tulirelvade ja terrorismiga; arvestades, et 17. märtsil 2015. aastal käivitas Europol ühisoperatsiooni Mare organiseeritud kuritegelike rühmituste vastu võitlemiseks;

- H. arvestades, et piirkondlik ebastabiilsus ja konfliktid mõjutavad migrantide massilist sissevoolu ja põgenikevoogusid ning seega ELi pääseda üritavate isikute arvu; arvestades, et ISi ja Da'eshi kiire laienemine naabruses asuvates konfliktipiirkondades mõjutab kokkuvõttes migrantide massilist sissevoolu ja põgenikevoogusid;
1. väljendab sügavat kurbust ja valu korduvate traagiliste surmajuhtumite pärast Vahemerel; nõuab tungivalt, et Euroopa Liit ja liikmesriigid teeksid olemasolevale koostööle tuginedes kõik endast sõltuva, et ära hoida uusi hukkumisi merel; kutsub EL ja liikmesriike üles tegema kõik endast oleneva, et tuvastada surnukehad, teha kindlaks teadmata kadunud isikud ja teavitada nende sugulasi;
 2. nõuab, et ELi ja liikmesriigid tagaksid vajalikud ressursid otsingu- ja päästetegevusega seotud kohustuste tõhusaks täitmiseks ning nende nõuetekohaseks rahastamiseks; kutsub liikmesriike üles ilmutama jätkuvalt solidaarsust ja pühendumust, suurendades oma panust Frontexi ning Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) eelarvetesse ja operatsioonidesse, ning võtab kohustuse tagada ELi eelarve ja selle vastavate fondide kaudu asjaomastele ametitele kohustuste täitmiseks vajalikud ressursid (inimesed ja varustus);
 3. kordab, et EL peab Vahemeres hiljuti toimunud traagiliste sündmustega seoses tegutsema, tuginedes solidaarsusele ja vastutuse õiglasele jagamisele, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 80, ning kasutama üleeuroopalist lähenemisviisi; kordab, et EL peab suurendama vastutuse ja solidaarsuse õiglast jagamist liikmesriikidega, kes võtavad absoluutarvudes või proportsionaalselt vastu suurima arvu põgenikke ja varjupaigataotlejaid;
 4. kiidab heaks asjaolu, et Euroopa Ülemkogu võttis endale kohustuse suurendada ELi operatsiooni Triton rahalisi vahendeid ja ressursse; nõuab tungivalt, et EL annaks operatsioonile Triton selged volitused, laiendades selle tegevuspiirkonda ja suurendades selle volitusi otsingu- ja päästeoperatsioonideks ELi tasandil;
 5. nõuab töökindla ja alalise humanitaarse Euroopa päästeoperatsiooni loomist, mis tegutseks sarnaselt Mare Nostrumile avamerel ja milles kõik liikmesriigid osaleksid finantsvahendite, varustuse ja ressurssidega; nõuab ELilt sellise operatsiooni kaasrahastamist;
 6. tunneb heameelt Euroopa Ülemkogu ettepaneku üle varjupaigataotlejate ühise menetlemise kohta EASO meeskondade toel; kutsub komisjoni üles laiendama EASO volitusi, et suurendada selle operatiivset rolli varjupaigataotlejate menetlemisel;
 7. palub kõigil liikmesriikidel täies ulatuses ära kasutada olemasolevad võimalused humanitaarviisade väljastamiseks oma saatkondades ja konsulaatides; juhib seoses sellega tähelepanu asjaolule, et nõukogu peaks tõsiselt kaaluma võimalust hakata rakendama 2001. aasta ajutise kaitse direktiivi või ELi toimimise lepingu artikli 78 lõiget 3, kuna neis mõlemas sätestatakse solidaarsusmehhanism põgenike massilise ja ootamatu sissevoolu puhuks;
 8. kutsub liikmesriike üles suurendama sissemakseid olemasolevatesse ümberasustamisprogrammidesse – eriti neid liikmesriike, kes ei ole senini üldse panustanud;

9. kutsub komisjoni üles kehtestama siduva kvoodi varjupaigataotlejate jaotamiseks kõikide liikmesriikide vahel;
10. rõhutab vajadust ergutada vabatahtliku tagasipöördumise poliitikat, tagades samal ajal kõigi migrantide õiguste kaitse ning kindlustades turvalise ja seadusliku juurdepääsu ELi varjupaigasüsteemile, võttes nõuetekohaselt arvesse välja- ja tagasisaatmise lubamatuse põhimõtet (*non-refoulement*);
11. tervitab asjaolu, et liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident ning eesistujariik Läti kutsusid Luxembourgis viivitamata kokku erakorralise välis- ja siseministrite nõukogu ühiskohtumise, ning tervitab asjaolu, et liikmesriigid kutsusid viivitamata kokku erakorralise tippkohtumise, et leida Vahemerel valitsevale kriisiolukorrale ühine lahendus; märgib, et toimus esimene laiaulatuslik arutelu võimaluste üle päästa elusid, võidelda inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetajate ja inimkaubitsejate vastu ning jagada liikmesriikide vahel vastutust migrantide vastuvõtmise ja nende kaitse valdkonnas; rõhutab, et liikmesriigid peavad oma kohustusi suurendama, ning taunib asjaolu, et Euroopa Ülemkogu ei soovinud võtta endale kohustust luua usaldusväärne ELi-ülene siduv solidaarsusmehhanism;
12. nõuab Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kiiret ja täielikku ülevõtmist ning tõhusat rakendamist kõigi osalevate liikmesriikide poolt, tagades seeläbi ühised Euroopa standardid, sealhulgas migrantide vastuvõtutingimustest ja põhiõiguste austamisest kinnipidamise kehtivate õigusaktide alusel;
13. nõuab ELi ja liikmesriikide poliitikameetmete tihedamat kooskõlastamist, et võidelda rände algpõhjustega; rõhutab ELi tervikliku lähenemisviisi vajalikkust, et tugevdada sise- ja välispoliitika ning eelkõige ühise välis- ja julgeolekupoliitika, arengupoliitika ja rändepoliitika sidusust; nõuab ELi koostöö tugevdamist partnerriikidega Lähis-Idas ja Aafrikas, et edendada demokraatiat, põhivabadusi ja -õigusi, turvalisust ja heaolu;
14. nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja kolmandad riigid kehtestaksid võimalikult ranged kriminaalkaristused nii ELi-suunalise kui ka ELi piires toimuva inimkaubanduse ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise eest ning samuti isikute või rühmade suhtes, kes kasutavad ELis kaitsetuid migrante ära, tagades samas, et ei karistataks isikuid, kes abistavad varjupaigataotlejaid ja merehätta sattunud aluseid;
15. kutsub liikmesriike üles tegema tihedat koostööd Europoli, Frontexi, EASO ja Eurojustiga, et võidelda inimkaubitsejate ja inimeste üle piiri toimetajate kuritegelike võrgustike vastu, tuvastada ja jälgida nende rahastusallikaid ning teha kindlaks nende toimimisviisi, eesmärgiga takistada neid rikastumast migrantide elude ohtu seadmise arvelt; rõhutab vajadust tugevdada koostööd nii õiguskaitsealasel väljaõppel kui ka teabeteenuste osutamisel kolmandate riikide ja eelkõige Liibüa naaberriikidega, mis on hädavajalik asjaomaste kuritegelike võrgustike edukaks lõhkumiseks; rõhutab, et kolmandad riigid peavad järgima rahvusvahelist õigust seoses merehädaliste päästmisega ning tagama pagulaste kaitsmise ja põhiõiguste austamise;
16. toonitab, et vägivalda ja mahajäämuse algpõhjustega tuleb tegeleda nende päritoluriikides, et peatada pagulaste ja majandusmigrantide voog; juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, et juhtimisstruktuuride märkimisväärne tugevdamine, rajades tõhusad ja kaasavad avalikud asutused, tagades suutlikkuse suurendamise kolmandate riikide varjupaigasüsteemides, kehtestades õigusriigi põhimõtted ja võideldes sügavalt

juurdunud korruptsiooni vastu kõigil tasanditel ning edendades inimõigusi ja suuremat demokraatiat, peaks olema kõigi päritoluriikide valitsuste esmatähtis eesmärk;

17. kinnitab oma toetust kõigile ÜRO juhitavatele läbirääkimistele, mille eesmärk on taastada Liibüas demokraatlik riigivõim, ning ÜRO võetud kohustusele suurendada jõupingutusi, et tegeleda konfliktide ja ebastabiilsusega Liibüas ja Süürias; rõhutab, et stabiilsuse loomine konfliktipiirkondades on äärmiselt oluline isikute ümberasumise vähendamiseks;
18. tuletab meelde, et käesoleva resolutsiooni eesmärk on reageerida hiljutistele traagilistele sündmustele Vahemerel, Euroopa Ülemkogu 23. aprilli 2015. aasta kohtumise järeldustele ja esitada meetmete kogum, mille võtmisega ei tohi viivitada, pidades silmas, et kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon, kes on selliste küsimuste puhul vastutav komisjon, koostab praegu raportit, milles kajastatakse Euroopa Parlamendi rännet puudutavaid keskpika ja pika tähtajaga poliitikasuundumusi;
19. kutsub komisjoni üles töötama välja ja esitama ambitsioonika rändealase Euroopa tegevuskava, milles oleks arvestatud rände kõigi aspektidega;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.